KLEINE KRONIEK VAN DE BILT IN TANKA-VORM

Wanda Reumer

Tekening Henk Blokhuis

Ter gelegenheid van de eerste " Mathildedag" in de (oude) gemeente De Bilt, heeft Wanda Reumer deze tanka gemaakt. Aan de hand van het boek " Een kleine Historie van De Bilt en Bilthoven" van J.W.H. Meyer loopt zij in dit gedicht de wederwaardigheden in onze gemeente chronologisch na en vermeldt de belangrijkste feiten. Omdat de omvang van onze gemeente in 2001 is veranderd, zal ze het gedicht in de toekomst van een waardig slot voorzien. U zult dit ongetwijfeld nog onder ogen krijgen. Wij presenteren dus een versie, die eigenlijk nog " onaf " is. *José Cladder*

Vorstin Mathilde
door rovers overvallen,
door ridders gered
die liever monnik waren,
zorgt dat hun wens wordt vervuld.

Bij de Kromme Rijn
ligt het moeras van Oostbroek
woest en verlaten
vol waterlopen en veen;
onbewoonbaar voor de mens.

Mathildes redders
zwervend daar aangekomen
zetten zich aan 't werk;
ze grondvesten een klooster
ontginnen en steken turf.

1122
Als keizer Hendrik
met keizerin Mathilde
in Utrecht verblijft,
schenkt de dankbare vorstin
aan Oostbroek de grondrechten.

1125
De strijd om de macht
tussen kerkvorst en keizer
was de aanleiding
dat de bisschop die rechten
nóg eens aan het klooster gaf.

1126
Ludolf, eerste abt
afkomstig uit Vlaanderen
neemt ook vrouwen op;
later krijgen de nonnen
hun eigen Vrouwenklooster.

Vrij man is de abt
noch ambtenaar noch leenman;
als hoofd van 't gerecht
samen met zijn monniken
belast met plaatselijk bestuur.

1366
Verdeling van macht;
van zijn wereldse taken
doet de abt afstand;
voortaan wordt de schout belast
met de gezagshandhaving.

1373
Het is voor het eerst
dat de naam "De Bilt" voorkomt
in de kronieken,
toen hebben de Geldersen
het dorp in de as gelegd.

1580
Als de stad Utrecht
Oostbroek en De Bilt aankoopt
houden de Staten
toezicht op eigendommen
van de kloosters en hun land.

1674
Oostbroek weer verkocht
met boomgaard, schuren en hof
aan een kanunnik.
Eigenaars komen en gaan
met wisseling van de macht.

1715
Ook De Bilt verkocht;
voor ruim zesduizend gulden
door Utrechts Staten.
Oostbroek en De Bilt weer één;
Schout Keppel wordt ambachtsheer.

1744
Johan van Ewijck
is d'enige ambachtsheer
die in De Bilt woont;
zijn nazaten regeren
tot 1848.

1816
St.- Laurentius
schutspatroon van het klooster.
Zijn martelrooster
wordt het symbool in de vlag
en het wapen van De Bilt.

1848
Een belangrijk jaar,
het opent nieuwe wegen
naar de tijd van nu,
naar het huidige bestel,
democratisch gekozen.

1861
Dankzij de Jonker,
die op Jagtlust zijn gasten
wilde ontvangen,
krijgt de trein een halteplaats
midden tussen bos en hei.

1897
Het KNMI
werkt in voor- en tegenwind,
onder hoge druk,
meldt iedre verandering.
Het weer blijft altijd zichzelf.

Rond 1900
De Bilt breidt zich uit
in het groen aan de noordkant;
een nieuwe wijk groeit
lang zonder naam, veel villa's,
fabrieken worden geweerd.

1910
Het RIVM
bevordert, door onderzoek
van water en lucht,
straling, chemie en microben,
volksgezondheid en milieu.

1915
De Grontmij begint
haar belangrijke arbeid
op een buitenplaats;
haar taken breiden zich uit
tot ver in het buitenland.

1916
Raadslid Melchior
geeft aan het tuindorp een naam,
het wordt Bilthoven;
ook het station krijgt die naam,
De Bilt heeft een tweede kern.

1926
Kees Boeke begint
uit onvree met het systeem
thuis les te geven;
het groeit uit tot een echte school,
zijn "Werkplaats" krijgt wereldfaam.

1951
In Gaudeamus,
begonnen door Walter Maas ,
wordt het nieuwste werk
van componisten gespeeld;
muziek ! – vooral wereldtaal.

1997
Voor de eerste keer
viert De Bilt zijn verjaardag;
de veertiende maart
heet voortaan: Mathildedag
tot in de verre toekomst ?

Noot van de redactie: Tanka is een Japanse lyrische dichtvorm bestaande uit 31 lettergrepen over vijf regels verdeeld. Het contrast ligt tussen de eerste drie en de laatste twee versregels. De verdeling is als volgt: 5, 7, 5, 7, 7 lettergrepen. Deze vorm was in de tweede tot en met de achtste eeuw overheersend.

***

HEIMWEE NAAR EEN VERTROUWD HOEKJE

Hans de Groot

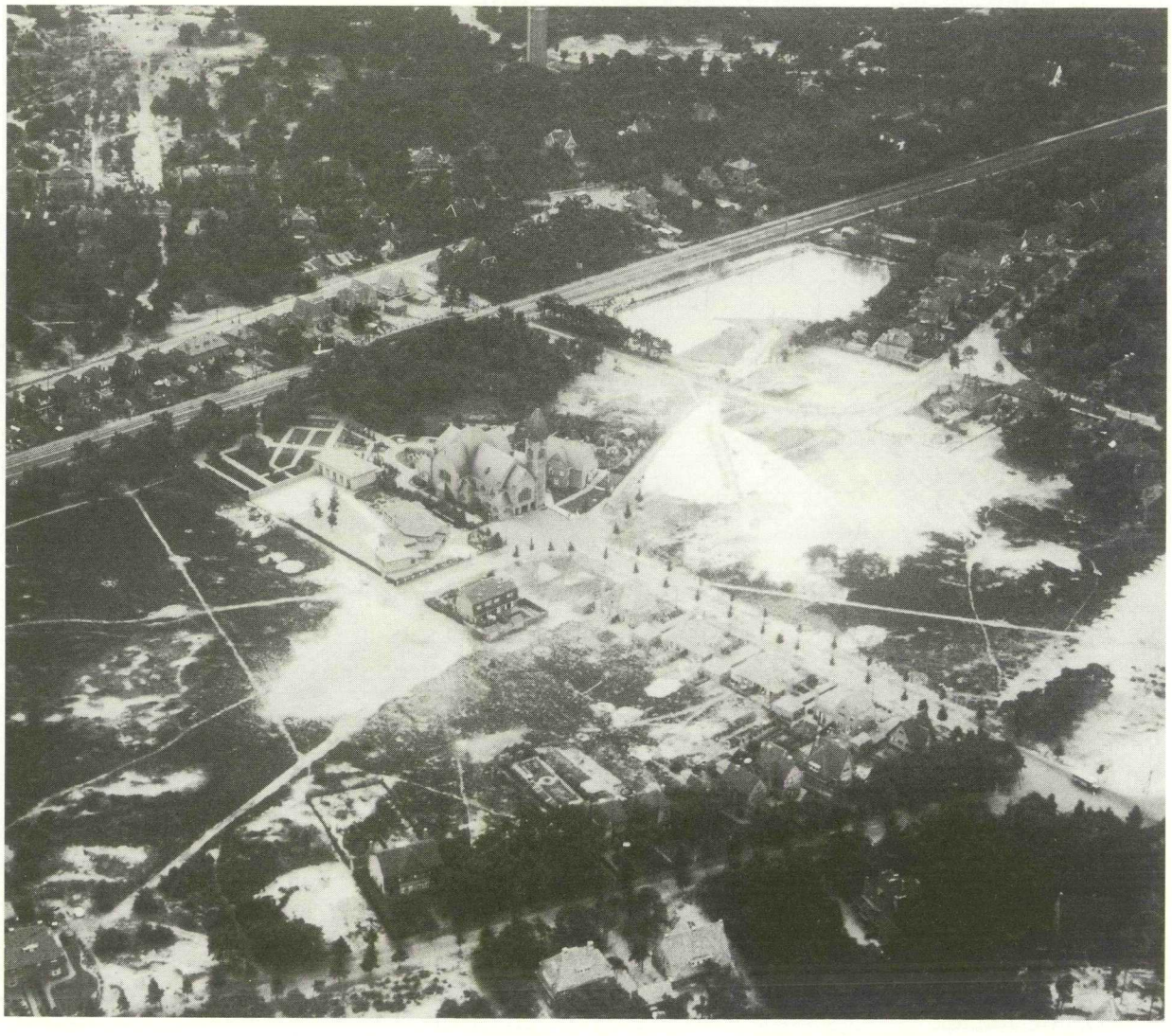

©KLM Aerocarto – Arnhem - 11102